УДК 687.016:572.087

РОЗРОБКА КЛАСИФІКАЦІЇ ТИПОВИХ ФІГУР ЖІНОК ДЛЯ ПРОЕКТУВАННЯ ПОЯСНОГО ОДЯГУ

Т.М. БАРАНОВА, О.Д. НЄДОВА

Київський національний університет технологій та дизайну

Одним із шляхів удосконалення розмірної типології населення з метою підвищення задоволеності населення співрозмірним одягом є розробка стандартів з урахуванням виду та асортименту швейних виробів. В статті представлена інформація щодо розробки класифікації типових фігур жінок для проектування поясного одягу.

Одним з факторів, що впливають на попит швейних виробів, є якість посадки одягу на фігурі, яка багато в чому залежить від антропометричної відповідності одягу фігурам споживачів. Антропометрична відповідність одягу масового виробництва досягається шляхом проектування одягу на типові фігури населення, розмірна характеристика яких представлена в антропометричних стандартах. Чинні стандарти були розроблені на базі обмірів населення 70-х років минулого століття на території країн колишнього СРСР. Рівень, темпи та напрямки удосконалення швейної промисловості, а також морфологічні зміни населення, що відбулися з часу останніх масових обмірів, вказують на необхідність відновлення науково-практичних робіт, направлених на вдосконалення розмірної стандартизації.

Об'єкти та методи дослідження

Розмірна типологія населення є фундаментом промислового виробництва одягу, її основною метою є виділення обмеженої кількості типів фігур, які забезпечать максимальне задоволення населення антропометричним одягом [1]. Розмірна типологія також є основою для маркування одягу. Вітчизняні виробники для маркування жіночого одягу використовують провідні розмірні ознаки, за якими визначається належність споживачів до типових фігур: зріст, обхват грудей та обхват стегон як для плечового так і для поясного одягу. Але таке маркування не надає жінкам необхідної інформації для підбору поясних виробів, з тієї причини, що на якість їх посадки значно впливає рівень відповідності в області талії, який не може бути встановлений з інформації, зазначеної у маркуванні одягу.

Одним із шляхів удосконалення розмірної типології населення науковці вбачають створення *стандартів з урахуванням виду та асортименту швейних виробів.* В першу чергу це стосується розробки окремих стандартів для плечового та поясного одягу.

Постановка завдання

Зважаючи на розглянуті недоліки та перспективи удосконалення антропометричних стандартів, метою роботи стала розробка класифікації типових фігур жінок для проектування поясного одягу.

Результати та їх обговорення

Розробка класифікації типових фігур жінок для проектування поясного одягу можлива за умови вирішення наступних завдань: дослідження розмірної типології сучасного жіночого населення; встановлення номенклатури провідних розмірних ознак, за сполученням яких будуть визначатись типові фігури; встановлення інтервалів байдужості для обраних провідних ознак; визначення оптимального числа типових фігур; розробки структури класифікації типових фігур.

Для вирішення поставлених завдань було розроблено програму антропометричного дослідження жінок, до якої були включені наступні стандартизовані [2] розмірні ознаки: *зріст* (Р) – тотальна ознака,

яка характеризує фігуру у вертикальній площині; *обхват грудей третій* (ОгIII) – характеризує фігуру у горизонтальній площині, визначаючи її розмір для проектуванні плечового одягу; *обхват стегон з урахуванням виступу живота* (Об) – характеризує повноту фігури, є провідною для проектування плечового одягу; обхват талії (От) – характеризує фігуру на рівні лінії талії; довжина ноги (Дн) та висота лінії талії (Влт) – характеризують нижню частину тіла у вертикальній площині, визначають довжину поясного виробу. Антропометричне дослідження було проведене на вибірці з 150 жінок молодшої вікової групи центральної антропологічної зони України. Обміри проводились згідно розробленої програми за стандартною методикою, з використанням стандартних антропометричних пристроїв [2].

Задля виділення типових фігур жінок для проектування поясного одягу необхідно було встановити номенклатуру провідних розмірних ознак. З цією метою було обчислено коефіцієнти кореляції між розмірними ознаками (табл. 1).

Таблиця 1. **Кореляційний зв'язок між розмірними ознаками**

Умовне позначення розмірних ознак	Р – ОгIII	Р – Об	Р – От	Р – Влт	Р – Дн	Влт – Дн	Об – ОгIII	Об – От	ОгIII – От
Коефіцієнт кореляції	0,28	0,29	0,19	0,88	0,82	0,86	0,72	0,73	0,74

Враховуючи отримані результати (див. табл. 1), провідною ознакою для характеристики тіла жінки у вертикальній площині рекомендовано обрати Р, як таку ознаку, що легко визначається та має високі кореляційні зв'язки (від ±0,750 до ±0,999) з Влт та Дн. У горизонтальній площині – Об, що визначає нижню межу нижньої опорної ділянки і є вихідною для побудови конструкцій поясного одягу.

Зважаючи на те, що для поясного одягу важливою є відповідність фігурі в області лінії талії, а також на те, що розмірна ознака От визначає верхню межу нижньої опорної ділянки, на яку спирається поясний одяг, і є однією з обов'язкових вихідних ознак для побудови конструкцій поясного одягу, було проведено порівняльний аналіз аналогічних найпоширеніших типових фігур за результатами дослідження та стандартних типових фігур на рахунок відповідності за ознакою От (табл. 2).

Таблиця 2. **Порівняння величини обхвату талії (От) за стандартом та результатами дослідження**

Типова фігура	От за ОСТ 17- 326-81, см	Відхилення От за результатами дослідження, см
170-92-96	68,6	від -2,5 до +2,1
164-88-96	67,6	від -2,4 до +1,2
170-88 96	66,4	від -2,8 до +1,7

За даними таблиці 2 видно, що навіть за умови відповідності типорозмірозросту, величина ознаки От має суттєві відхилення. Тому, поясний одяг, підібраний споживачем за типорозмірозростом, у більшості випадків не матиме якісної посадки на фігурі. Отже, доцільним є введення розмірної ознаки От як провідної для визначення типових фігур жінок для проектування поясного одягу.

Наступною задачею є встановлення для провідних розмірних ознак інтервалу байдужості – проміжку, в межах якого різниця між розмірами виробів не відчувається споживачем [1]. Інтервал

байдужості для От був визначений виходячи з того, що за чинними стандартами для чоловіків інтервал байдужості за От становить 4 см між сумісними розмірами та 6 см між сумісними ростами [1], для жінок – біля 3 см між сумісними за розміром фігурами при сталих Р та Об [2]. Тому для От рекомендовано було прийняти інтервал байдужості рівним 4 см, який є середнім за величиною значенням між тим, що пропонують стандарти для жіночих та чоловічих фігур, та зважаючи на те, що жіночий поясний одяг потребує більшої відповідності фігурі в області талії, ніж чоловічий, через особливості його проектування.

Для побудови системи типових фігур на основі частот сполучень провідних розмірних ознак було складено таблицю 3 співвідношення числа типових фігур та частоти, з якою вони зустрічаються.

Таблиця 3. **Співвідношення числа типових фігур (ТФ) та відсотку їх зустрічаємості**

Зустрічаємість ТФ, %	Число ТФ	Сумарна зустрічаємість ТФ,%	Накопичена зустрічаємість, %	Накопичене число ТФ
4,46	1	4,46	4,46	1
4,32	2	8,64	13,10	3
4,05	1	4,05	17,16	4
3,51	1	3,51	20,66	5
3,24	1	3,24	23,90	6
2,97	1	2,97	26,87	7
2,43	2	4,86	31,73	9
1,89	1	1,89	33,62	10
1,62	2	3,24	36,86	12
1,49	1	1,49	38,35	13
1,35	1	1,35	39,70	14
1,22	2	2,43	42,13	16
1,08	5	5,4	47,53	21
0,81	9	7,29	54,82	30
0,68	11	7,48	62,30	41
0,54	14	7,56	69,86	55
0,27	15	4,05	73,31	71
0,14	4	0,54	73,85	75

Оптимальною для промисловості вважається така кількість типових фігур, виготовлення одягу на які забезпечить задоволеність населення в межах 60–70%. За результатами дослідження (див. табл. 3) визначено, що рівень у 70% досягається за умови включення до класифікації 55 фігур (табл. 4). Для зручності застосування класифікації у промисловому виробництві одягу було запропоновано п'ять повнотних груп типових фігур, які визначаються різницею між обхватом стегон та обхватом талії, що у I групі складає 18 см, у II – 22 см, у III – 26 см, у IV – 30 см і у V – 34 см.

Отже, до класифікації типових фігур жінок молодшої вікової групи для проектування поясного одягу (табл. 4) було включено 55 типових фігур п'яти повнотних груп, визначених за сполученням провідних розмірних ознак: Р, От та Об, виготовлення одягу на які має задовольнити 70% населення.

Таблиця 4. **Класифікація типових фігур жінок молодшої вікової групи для проектування поясного одягу**

Повнотна група	Провідна розмірна ознака					
	Умовне позначення	Величина, см				
I	От	62	66	70	74	78
	Об	80	84	88	92	96
	Р		164	164		
				170	170	
II	От	62	66	70	74	78
	Об	84	88	92	96	100
	Р		158	158		
		164	164	164		
			170	170	170	
				176	176	
III	От	62	66	70	74	78
	Об	88	92	96	100	104
	Р	158	158	158		
		164	164	164	164	164
			170	170	170	170
				176	176	
IV	От	62	66	70	74	78
	Об	92	96	100	104	108
	Р	158	158	158	158	
		164	164	164	164	
		170	170	170	170	
			176	176		
V	От	62	66	70	74	78
	Об	96	100	104	108	112
	Р	158	158			
		164	164	164		
			170	170	170	170
				176	176	
				182	182	

Висновки

Швейна промисловість потребує проведення обгрунтованих масових обмірів населення з метою оновлення та удосконалення антропометричних стандартів типових фігур населення, які є вихідними нормативними документами для проектування одягу масового виробництва. Розробка окремих антропометричних стандартів для проектування поясного одягу дозволить підвищити рівень задоволеності жінок поясним співрозмірним одягом, що, в свою чергу, надасть можливість підвищити попит населення на одяг вітчизняних виробників та, як наслідок, підвищити конкурентоспроможність сучасних виробників одягу на ринку товарів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Размерная типология населения с основами анатомии и морфологи / Т.Н. Дунаевская, Е.Б. Коблякова, Г.С. Ивлева, Р.В. Иевлева; Под ред. Е.Б. Кобляковой. – М.: Мастерство; Издательский центр «Академия», 2001. – 288 с.

2. ОСТ 17-326-81. Изделия швейные, трикотажные, меховые. Типовые фигуры женщин. Размерные признаки для проектирования одежды. – Взамен ОСТ 17-326-74; Введ. 01.07.82. – М.: ЦНИИТЭИлегпром, 1981. – 110 с.

Надійшла 12.07.2010

УДК 687.016:658.512

РОЗРОБКА ПІДХОДІВ ДО СТВОРЕННЯ НОВИХ ФОРМ ОДЯГУ МЕТОДАМИ ДИЗАЙН-ПРОЕКТУВАННЯ

А.С. БАЙБУЗ, Л. М. ГАЙДУК, М.В. КОЛОСНІЧЕНКО

Київський національний університет технологій та дизайну

У статті розглядаються методи дизайн-проектування одягу, використання яких дозволяє розробляти суттєво нові форми одягу. Використовуючи принципи та художні засоби геометричної абстракції, можна отримати нові цікаві рішення. Визначено шляхи удосконалення процесу проектування і розвитку нових форм одягу

Нові приорітети, пов'язані з постмодерністською естетикою та екологічними проблемами, вимагають переорієнтації у бік пошуку нових образних якостей предметного середовища, нових форм і нових фактур, нових технологічних прийомів, нових творчих концепцій у дизайні одягу, що відповідають мінливій сучасній дійсності. На перший план у проектуванні сучасного одягу виходять ряд основних задач (рис.1).

Постановка завдання

Для проектування нової форми одягу було обрано концепцію конструктивізму 20-х рр.. Нині пануюча концепція постмодернізму орієнтується на плюралізм і свободу вибору, еклектичність, мозаїчність, пародійне переосмислення традиції, суміш класики і авангарду, високого і низького, масового і елітарного. Постмодерністські тенденції в культурі останньої третини XX ст. знайшли вираження в таких явищах, як постмодернізм в архітектурі, «нова хвиля» в образотворчому мистецтві (трансавангард, «нові дикі», «культурний живопис», «вільна фігуративність», графіка «нової хвилі»), «Новий дизайн».

У дизайні «нове мислення» стало ознакою гуманітарно-екологічно орієнтованої свідомості, формування «середовищного підходу» в проектуванні. «Новий дизайн» грунтується, по-перше, на постулаті свободи творчого самовираження (і дизайнера, і споживача); по-друге, на постулаті «проектного реалізму», що означає здатність дизайнера змінюватися в залежності від зміни реальності і появою нових потреб, по-третє, на постулаті принципіального концептуального, типологічного і жанрового плюралізму [2].

«Новий дизайн» відмовляється від «гарної форми» саме як загального еталона (як і від будь-яких еталонів взагалі), але це зовсім не означає, що «хороша» чи «чиста форма» не може становити основу творчих концепцій в сучасному дизайні. У мінімалізмі не стільки форма слідує функції, скільки функція пристосовується до форми, це і робить мінімалізм одним з найбільш універсальних сучасних стилів.